

Сучасні тенденції регіональної інноваційної політики

О.О. КОНОНЕНКО

*Інноваційно-екологічний центр консалтингу
61057 Україна, м. Харків, вул. Міроносицька, 6
lutia@mail.ru*

У сучасних умовах намітився ряд тенденцій в регіональній політиці, пов'язаних із загальним напрямком її розвитку: від політики перерозподілу до структурної політики: першою і загальною є тенденція до більшої передачу відповідальності регіонами; друге - відбувається перехід від екзогенної до ендогенної регіональної політиці.

Зрушення від політики перерозподілу до структурної ролі полягає в наступному: з початку ХХІ сторіччя регіональна політика стала менше орієнтуватися на перерозподіл доходів і зайнятості і більше на стимулювання структурних змін. Мета цього - досягнення більшої диверсифікації та підвищення загального потенціалу до економічного зростання.

Третя тенденція - держави відмовляються від субсидій, беруть заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та поліпшення регульованою підприємницького середовища за допомогою розвитку інфраструктури, забезпечує підприємницьку діяльність, трансферу технологій, консалтингових послуг.

Четверта тенденція тісно пов'язана з третього - це скасування традиційних великомасштабних схем стимулювання. Переважає децентралізований підхід в адміністративному управлінні; стимули спрямовуються на створення нових фірм і проектів, а не на підтримку вже існуючих.

П'яте - відбувається зближення регіональної та науково-технічної політики. Пошук зовнішнього вирішення регіональних проблем замінений пошуком внутрішніх рішень в самому регіоні.

Такий аналіз світових тенденцій розвитку регіональної політики в цілому. В Україні за останні кілька років регіональна проблема стрімко виросла в одну з найгостріших проблем суспільного розвитку. Ця проблема не обмежується питаннями економічної,

культурної або політичної життя, але пронизує всі сторони нашого життя.

Темпи переходу до ринку виявилися дуже різними в центрі й регіонах, загострилися політичні суперечності між владою різного рівня. Усе це змушує приділяти регіональних проблем підвищену увагу. Більше того: регіональна проблема стає питанням про вибір шляху розвитку.

Як відзначає більшість дослідників, в даний час в Україні немає регіональної політики: подібна політика як свідомо і послідовно розробляється система дій центральних і місцевих органів влади знаходиться тільки у стадії розробки. Нова регіональна політика може створюватися з нуля на фундаменті, що склалися регіональних реальностей. Регіональна політика буде тим активніше, чим чіткіше буде відображати реальні регіональні інтереси, способи і методи їх реалізації.

В умовах перехідної економіки Україні найважливішим аспектом регіональної політики є її інноваційна складова.

Україна успадкувала від СРСР величезний науково-технічний потенціал. Україна має все ще досить високий рівень розвитку науки, відомі у світі наукові школи, велику частку фахівців з вищою освітою в народному господарстві.

Є дві важливі обставини, які висувають цей фактор у число головних. По-перше, світовий досвід показує: економічне зростання на 2/3 забезпечується за рахунок застосування наукових знань. Отже, ефективне використання науково-інноваційного потенціалу - один з реальних шляхів виходу з кризи.

По-друге, що проводиться в Україні політика економічних реформ пов'язувалася з іноземною допомогою, яка в обіцяному обсязі не була отримана. Очевидно, що Україна повинна розраховувати тільки на свої сили, свої ресурси, а таким є в першу чергу науково-інноваційний потенціал.

Нарешті, логіка сучасного економічного життя показує, що реальних успіхів розвинені країни домоглися, тільки просуваючись по інноваційного шляху розвитку.

Економіка сучасних розвинених країн відчуває потужний вплив науки і нових технологій. Різко зросла наукоємність

економічного прогресу. Ендогенне присутність чинника науки в розширеному відтворенні у чому зумовило інноваційний характер економічного розвитку.

Основна проблема формування інноваційного механізму, адекватного світовим вимогам, полягає у створенні фінансово-економічного комплексу умов, що сприяє відродженню та стимулюванню інноваційної активності в ринковому середовищі.

Найважливіший аспект цієї проблеми - регіональна складова інноваційного механізму. Саме в регіональному розрізі механізму господарювання та управління здатні визрівати достатньо дієві і гнучкі інституційні форми підтримки інноваційної активності, заснованої на принципах ринкових відносин.

Під регіональної інноваційної політикою розуміється сукупність встановлених цілей та пріоритетів розвитку науково-інноваційної діяльності в регіоні, шляхів і засобів їх досягнення на основі взаємодії регіональних і федеральних органів управління.

В основі формування регіональної інноваційної політики лежить так звана теорія створення сприятливих умов середовища для нововведень. Її центральним моментом є динамічна ефективність регіональної виробничої структури, а основним інструментом - створення місцевих синергізм, передача інновацій та технологій (так званий трансфер технологій).

Розробка та реалізація регіональної інноваційної політики - не самоціль. Вона спрямована на підвищення вкладу науково-інноваційної сфери в НТП країни, в економіку регіону, поліпшення соціально-економічних показників регіону за рахунок ефективного використання його інноваційного потенціалу.